

Nieuwsbrieven en tijdschriften » Fiscale Actualiteit » Nummer 20/14-03

Vlaamse regering roept op tot fiscale coronamaatregelen op gemeentelijk niveau

Versie 2020

Korte berichten

Fiscale Actualiteit nr. 2020/14, pag. 11-12, week 9 - 15 april 2020

De Vlaamse regering roept de gemeentebesturen op om een reeks kleinere gemeentebelastingen en retributies tijdelijk te schrappen om de druk te verlichten op ondernemers die zwaar te lijden hebben onder de coronacrisis. Het gaat om terrasbelastingen, toeristenbelastingen, kermisbelastingen, marktstandrechten ...

Daarvoor is wel een beslissing van de gemeenteraad nodig. De Vlaamse regering stelt voor dat die het betreffende belasting- of retributiereglement opheft of intrekt, of een tijdelijke vrijstelling of tariefvermindering inschrijft in het reglement.

Vooraf voor *indirecte* belastingen (en retributies) is spoed geboden. Beslissingen van de gemeenteraad over *directe* belastingen daarentegen kunnen later nog genomen worden (vóór het einde van het jaar) omdat die mogen terugwerken tot 1 januari van het aanslagjaar (zie o.m. *Fisc. Act.* 2003, 43/7, 2006, 31/10 en 2009, 42/9). Directe belastingen verwijzen immers naar een duurzame toestand (bv. ligging of activiteit in de gemeente), dus de belastbare situatie wordt verondersteld het hele jaar of een groot deel van het jaar te duren (dat geldt ook als die toestand slechts vastgesteld wordt op één bepaalde datum tijdens het jaar, bv. op 1 januari). Directe belastingen worden bovendien bijna altijd via een kohier ingevorderd en dus op een later tijdstip geïnd. Voorbeelden zijn een algemene bedrijfsbelasting, een belasting op specifieke bedrijfsactiviteiten zoals nachtwinkels, banken, tankstations, een belasting op vaste reclameborden, terrasbelastingen [Poperinge heeft bv. aangekondigd dat het die belasting voor 2020 zal opschorten (<https://www.poperinge.be/horeca-en-handelaars>)] of belastingen op ambulante handel, een toeristen- of verblijfstaks of een belasting op tweede verblijven [Sommige gemeenten (bv. Oostende) hebben al laten weten dat het feit dat eigenaars geen gebruik kunnen maken van hun tweede verblijf (wegens het verbod op niet-essentiële verplaatsingen), geen reden is om de belasting kwijt te schelden].

Maar dat ligt anders bij *indirecte* belastingen. Daarbij gaat het om eenmalige gebeurtenissen, waarop de belasting onmiddellijk geïnd wordt. Voorbeelden zijn: een belasting op het verspreiden van reclamedrukwerk, of op vertoningen, vermakelijkheden of andere evenementen. Wijzigingen aan retributies en indirecte belastingen mogen niet worden uitgesteld. Want die wijzigingen kunnen pas worden toegepast op nieuwe prestaties of feiten vanaf de inwerkingtreding en bekendmaking van het nieuwe of gewijzigde reglement.

Weliswaar zal in de praktijk het belastbare feit vaak wegvallen, zodat de belasting *de facto* al niet meer van toepassing is. Als de gemeentelijke dienstverlening is opgeschort en er geen betalende diensten worden verstrekt of als die afzonderlijke feiten of eenmalige gebeurtenissen zich niet kunnen voordoen door de Covid-19-maatregelen, dan is een onmiddellijke actie van de gemeenteraad niet vereist.

In de praktijk gebeurt het vaak dat gemeentebesturen hun reglement niet wijzigen als het gaat om indirecte belastingen of retributies, maar dat de handhaving van het reglement door het college van burgemeester en schepenen tijdelijk opgeschort wordt. Het reglement zelf blijft dus ongewijzigd, maar er wordt tijdelijk geen controle op uitgeoefend [Zo legt de stad Antwerpen sinds 14 maart geen 'boete' (retributie) meer op aan bestuurders die met een niet-toegelaten voertuig de lage-emissiezone binnen rijden. De stad wil essentiële verplaatsingen (bv. van hulpverleners) niet bemoeilijken in tijden waarin er minder aanbod van openbaar vervoer is (<https://www.antwerpen.be/nl/info/58de53b32d2a3c3dc3dc856ebdd/retributiereglement-lage-emissiezone>)].

Bekendmaking op website

De Vlaamse regering wijst er nog op dat de gemeenteraad ook een overkoepelend besluit kan uitvaardigen dat in één beweging meerdere belastingreglementen opheft of wijzigt. Daarmee kan de gemeenteraad meerdere ingrepen overzichtelijk groeperen als crisismaatregelen.

Alle wijzigingen moeten worden verwerkt in de gecoördineerde reglementen op de website van de gemeente. Ook de wijzigingsbesluiten zelf worden daar gepubliceerd. De belastingplichtige wordt dus via de gemeentelijke website geïnformeerd over de wijzigingsbesluiten in zijn gemeente.

Het zou kunnen dat een (wijzigings)reglement gepubliceerd wordt zonder de datum van inwerkingtreding. Dat gebeurt als de gemeenteraad het overlaat aan het college van burgemeester en schepenen om de datum te bepalen. De latere beslissing van het schepencollege verschijnt normaal gezien ook op de website van de gemeente.

Een aandachtspunt is dat nieuwe vrijstellingen voor specifieke categorieën voldoende moeten worden gemotiveerd, bij voorkeur in het overwegende gedeelte van het reglement, om een schending van het gelijkheidsbeginsel te vermijden. Als een belastingplichtige kan aantonen dat hij wordt gediscrimineerd omdat hij de vrijstelling niet krijgt hoewel hij zich in dezelfde situatie bevindt als de vrijgestelde categorie, kan hij in principe op gelijke wijze aanspraak maken op de vrijstelling.

Impact op inning en invordering

Een ander knelpunt is dat de gemeenten rond deze tijd vaak aanslagbiljetten versturen voor (directe) belastingen m.b.t. vorig jaar, dus m.b.t. een belastbare periode vóór de coronacrisis. Dat zou een lelijke streep door de rekening zijn van veel bedrijven die sowieso al acute cashflow-problemen hebben door de huidige crisis.

Veel gemeenten (bv. De Haan, Zaventem ...) hebben daar al op geanticipeerd door de inkohiering uit te stellen en voorlopig geen aanslagbiljetten of betalingsuitnodigingen meer uit te sturen. Wie wil weten of zijn gemeente ook dergelijke maatregelen heeft genomen, raadpleegt best de gemeentelijke website of neemt contact op met de gemeentediensten.

Noteer dat de gemeentebelastingen voor aanslagjaar 2019 (= kalenderjaar 2019) uiterlijk op 30 juni 2020 uitvoerbaar moeten worden verklaard. Gemeenten kunnen dus nog wachten tot in juni om in te kohieren. Als ze dan in de loop van juli aanslagbiljetten versturen, zullen slechts vanaf oktober 2020 eventueel nalatighedsinteressen verschuldigd zijn, wat *de facto* neerkomt op een betalingsuitstel tot 30 september 2020.

Sommige gemeenten hebben voorts ook beslist om geen nalatighedsinteressen aan te rekenen m.b.t. afrekeningen die al verstuurd zijn.

<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/nieuws/covid-19-de-stemming-en-toepassing-van-belasting-en-retributiereglementen-of-hun-wijzigingen>.

Bart Engelen
fiscaal advocaat Antaxius Advocaten en lector UCLL

Afkondigingsdatum 15/01/2020

Kluwernummer 1177062

mma12933300